



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 415/2016-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Cahajlom, Dlhý rad 1431/16, Bardejov, vo veci namietaného porušenia bližšie neoznačených základných práv a slobôd podľa Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 33 T 25/15 a jeho uznesením z 10. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 8. februára 2016 doručené podanie [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Cahajlom,

Dlhý rad 1431/16, Bardejov, ktoré ústavný súd podľa obsahu kvalifikoval ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo veci namietaného porušenia bližšie neoznačených základných práv a slobôd podľa ústavy postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 33 T 25/15 a jeho uznesením z 10. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol obžalovaný zo spáchania trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, pričom na hlavnom pojednávaní konanom 1. októbra 2015 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým uznal sťažovateľa za vinného z označeného trestného činu vraždy a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní desať rokov; rozsudok ešte nie je právoplatný.

Sťažovateľ bol a v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu stále je stíhaný väzobne. Do väzby bol vzatý uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 76/14 z 19. septembra 2014 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť 18. septembra 2014 od 12.15 h. Sťažovateľ 30. novembra 2015 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd určil termín rozhodovania o väzbe na 10. december 2015, pričom sťažovateľa o termíne konania neverejného zasadnutia písomne upovedomil 9. decembra 2015 a obhajcu sťažovateľa o termíne upovedomil telefonicky prostredníctvom asistentky sudcu taktiež 9. decembra 2015. Obhajca sťažovateľa asistentke sudcu pri telefonickom rozhovore oznámil, že sa neverejného zasadnutia nemôže zúčastniť z dôvodu kolízie s iným pojednávaním. Okresný súd následne uznesením sp. zn. 33 T 25/2015 z 10. decembra 2015 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, neprijal písomný sľub sťažovateľa ako náhradu za väzbu, ani väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

V odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu sa okrem iného uvádza:

„Obžalovaný [REDAKOVANÉ] na neverejnom zasadnutí uviedol, že vyšli najavo nové skutočnosti a sú tam veľké nejasnosti a poukázal aj na uznesenie Krajského súdu, podľa ktorého nevedel, čo sa stalo, neskrýval sa a bol v kontakte so svedkyňou [REDAKOVANÉ], kde nebolo preukázané, že táto povedala, čo je s jeho otcom. Nemá žiadne ekonomické

a sociálne väzby v Poľsku a brat je ťažko chorý a má amputovanú nohu a chce pomôcť bratovi ako aj mame. Vyšetrovanie bolo skončené a bol vyhlásený rozsudok a má trvalý pobyt. Vo väzbe je už pätnásť mesiac a bol tam disciplinovaný a skutok sa nestal ako je uvedený v obžalobe a išlo o nutnú obranu. Pokiaľ nebol zadržaný políciou 18 rokov, nie je to jeho chyba a pas bol vrátený v roku 2003. Na Slovensko sa chcel vrátiť, lebo v Bratislave nechal majetok za 290 tisíc Sk a zo Švédska bola najkratšia cesta cez Poľsko a tam našiel ľudí, ktorí mu pomohli a on bol na ceste domov zo Švédska.

... Na základe vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní, nakoľko dňa 1. októbra 2015 bol aj vyhlásený rozsudok, kde obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol uznaný vinným z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zákona účinného do 31. 12. 2005 a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní desať rokov, pre výkon ktorého bol zaradený do II. nápravno-výchovnej skupiny, súd dospel k záveru, že sa skutok stal, má znaky žalovaného trestného činu a tohto sa dopustil obžalovaný [REDAKOVANÉ], lebo bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok, aj keď nie je možné prehliadnúť zásadu prezumpcie neviny, lebo uvedený rozsudok doposiaľ nie je právoplatný.

Pokiaľ ide o dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. poriadku sú dané najmä tým, že obžalovanému hrozí trest odňatia slobody v trvaní desať až pätnásť rokov a z toho dôvodu je tu dôvodná obava, že by ušiel alebo sa skrýval, aby sa vyhol prípadnému trestu a taktiež aj skutočnosťou, že obžalovaný sa skrýval 18 rokov v zahraničí, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a na Slovensko bol vydaný až na základe vydaného európskeho zatýkacieho rozkazu a vo zvyšnom súd odkazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia ako aj rozhodnutia sťažnostného súdu.

Súd sa zaoberal aj otázkou možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku, ale aj tu dospel k záveru, že väzbu u obžalovaného [REDAKOVANÉ] nie je možné nahradiť ani týmto inštitútom.

Súd skúmal aj možnosť, či väzbu u obžalovaného [REDAKOVANÉ] nie je možné nahradiť písomným sľubom v zmysle § 80 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku, ale vzhľadom na závažnosť skutku ako aj skutočnosť, že obžalovaný sa skrýval dlhodobo pred trestným stíhaním, ani tento inštitút nepovažoval za dostatočný.“

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že «Súdne konanie sa napriek tomu konalo, kde [REDAKOVANÉ] túto skutočnosť namietal a podal sťažnosť proti konaniu o prepustenie z vyšetrovacej väzby bez zvoleného advokáta, ktorému nebol včas oznámený termín pojednávania súdu, dňa 11. 12. 2015 na Krajský súd v Prešove prostredníctvom Okresného súdu v Prešove... Taktiež podal sťažnosť proti konaniu uvedeného pojednávania súdu a sťažnosť pre porušenie práva [REDAKOVANÉ] na riadnu obhajobu, advokát [REDAKOVANÉ], do troch pracovných dní, čiže dňa 14. 12. 2015, prostredníctvom Okresného súdu v Prešove... Pričom dňa 14. 12. 2015 podal obžalovaný „Sťažnosť pre nečinnosť Okresného súdu v Prešove“ na Krajský súd v Prešove... Krajský súd v Prešove sa dodnes nevysporiadal s uvedenými sťažnosťami. Preto dodnes je [REDAKOVANÉ] vo výkone väzby.

Týmto sťažnosť obsahuje fakty, ktoré základné práva, slobody sa porušili, právoplatné rozhodnutie Okresného súdu v Prešove a taktiež fakty, proti komu sťažnosť smeruje, podľa § 50, ods. 1, písm. a) b) c) zákona o ústavnom súde.».

Už z citovaného sa dá usúdiť, že sťažnostná argumentácia sťažovateľa je chaotická a nezrozumiteľná. Na účely ustálenia skutkového stavu sa ústavný súd oboznámil aj s dokumentáciou priloženou k sťažnosti, ktorej súčasťou sú aj dva prípisy Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Nto 15/2015 z 15. decembra 2015 a sp. zn. 3 Nto 16/2015 zo 16. decembra 2015.

Z prípisu krajského súdu sp. zn. 3 Nto 15/2015 z 15. decembra 2015 vyplýva, že krajský súd upovedomuje sťažovateľa o tom, že jeho podanie z 11. decembra 2015 doručené krajskému súdu 14. decembra 2015 a označené ako „Sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 10. 12. 2015 o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby obžalovaného [REDAKOVANÉ]...“ bolo postúpené okresnému súdu na ďalší procesný postup.

Z prípisu krajského súdu sp. zn. 3 Nto 16/2015 zo 16. decembra 2015 vyplýva, že krajský súd upovedomuje sťažovateľa o tom, že jeho podanie zo 14. decembra 2015 doručené krajskému súdu 16. decembra 2015 a označené ako „Sťažnosť pre nečinnosť

Okresného súdu v Prešove vo veci neverejného pojednávania dňa 10. 12. 2015 o 9:30 hod., sp. zn. 33 T/25/2015“, bolo postúpené okresnému súdu na ďalší procesný postup.

Súčasťou príloh sťažnosti je taktiež podanie obhajcu sťažovateľa zo 14. decembra 2015 označené ako „*Sťažnosť*“, obsahom ktorého sú námietky voči postupu súdu, ktorý rozhodoval o väzbe sťažovateľa napriek oznámeniu jeho obhajcu o tom, že sa neverejného zasadnutia nemôže zúčastniť pre kolíziu s iným pojednávaním. *„Táto skutočnosť oprávňuje podať sťažnosť, že boli porušené práva môjho klienta na riadnu obhajobu. Z uvedených dôvodov podávame sťažnosť proti konaniu uvedeného pojednávania súdu a sťažnosť pre porušenie práva [REDAKOVANÉ] na riadnu obhajobu.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť sťažovateľa je chaotická a jej súčasťou nie je označenie konkrétnych základných práv alebo slobôd, ktoré mali byť napadnutým uznesením okresného súdu porušené, ktoré tvorí v zmysle § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde obligatórnu náležitosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Sťažnosť sťažovateľa taktiež neobsahuje jednoznačný a zrozumiteľný návrh na rozhodnutie (petit) zodpovedajúci požiadavkám vyvoditeľným z § 56 zákona o ústavnom súde, ktorý je v zmysle § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde taktiež obligatórnou náležitosťou sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ je podľa priloženého splnomocnenia zastúpený v konaní pred ústavným súdom kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), a pripomína, že podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

Napriek uvedeným závažným nedostatkom ústavný súd ustálil, že sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu jeho základného práva na obhajobu garantovaného čl. 50 ods. 3 ústavy („... *sťažnosť pre porušenie práva [REDAKOVANÉ] na riadnu obhajobu.*“), podľa ktorého obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

V nadväznosti na takto ustálený predmet sťažnosti ústavný súd poukazuje na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, mohol sťažovateľ podať sťažnosť (z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca sťažnosť krajskému súdu podali, ktorý o nej zrejme v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu ešte nerozhodol, pozn.), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné konštatovať, že vzhľadom na chaotickosť a nekvalitu podania sťažovateľa doručeného ústavnému súdu sa dá reálne usudzovať, že sťažnosť nebola napísaná advokátom, napriek tomu, že k nej bolo priložené splnomocnenie zo 4. februára 2016, ale samotným sťažovateľom. Ústavný súd

považuje za otázku profesionálnej cti advokáta, aby v prípade ak prevezme zastupovanie klienta v konaní pred ústavným súdom, minimálne laicky spísanú sťažnosť sťažovateľa doplnil vlastným podaním. Ak to tak nie je, ústavný súd má legitímne právo podať Slovenskej advokátskej komore podnet na začatie disciplinárneho stíhania proti dotknutému advokátovi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2016